

«Garyplary-da ederlermikä?»

halas

Category: Kitapcy, Publisistika, Sözler

написано kitapcy | 23 января, 2025

"Garyplary-da halas ederlermikä?" «GARYPLARY-DA HALAS
EDERLERMIKÄ?»

Käte topbak-topbak gazet okaýarsyň, ýalan-ýaşryk zatlardan doly. Okasyň gelenok.

Sebäbi, olaryň birinde-de bir gram duz-tagam, et ýok.

Ýöne käte bir sorag berersiň. Hemme zat et-kemige bürenýär.

Ümmigül hakdaky habar, ine, şeýle habarlaryň biridi.

Heniz ýedi ýaşyndady. Ol şeýle bir sorag beripdi weli, ýakamyzdan ebşitläp tutup, enter-pelegimizi çöwrüpdü.

2006-njy ýyldy. Okuwçylara ýer titreme howpy barada düşünje bermek üçin raýat goranyş ugrundan sapak geçilýärdi, bular sapaklar üçin Balykesiriň Burhaniýe raýonynda respublikan başlangyç mekdebine gelipdiler.

2006 ýılıydı.

Raýat goranyşyň hünärmenleri düşündirýär, okuwçylar öz gezeginde bu zatlardan habarly bolýardy.

Iş karýeramyň iň ýatdan çykmajak pursatlarynyň biri hut şol wagt bolup geçdi.

Birinji synp okuwçysy edeplilik bilen elini galdyrdy. Onuň soragy şu boldy

“Ýer titrese, garyplary-da halas ederlermikä?”

Zal imi-salalyga bürendi.

Göýä binanyň üçegi çöken ýalydy, iň ezber raýat goranyş hünärmenleriniň duýgularyndan ýüzin salyp at geçen ýaly bolupdy, jogap berenokdylar.

Çünki, soragdaky ajy hakykat diýseň agyrdy.

«Adam başyna düşýän girdejiniň deňsizligi, sosial adalatsyzlyk, haksyzlyk» düşünjesi ýedi ýaşlyja çagajyklarymyzyňam gülden näzik ýüreklerine agram berip durdy.

Gynansak-da, korona meselesinde-de şeýle.

Synpy häsiýetli wirus.

Edil ýer titrände bolşy ýaly, hemmeler bir wagtyň özünde bela uçraýar, emma, garyp-gasarlary has köp öldürýär.

Meselem, işçiler...

Bir tarapdan-a “durmuş öýe sygýar, öýden çykmaň” diýilýär, bir tarapdanam işçiler işlemäge mejbur edilýär. Netije? Sindikatlaryň geçiren barlaglaryna görä, işçileriň pozitiw waka sany ýurt boýunça alanda dört esse köp.

Ýerlerde işläp ýören maşgala lukmanlary edara-binalaryň garawuly, kurýer, garson, tam süpüriji ýaly pes aýlykly işlerde işleýän ildeşlerimizde munuň hasam köpdüğini aýdýarlar.

Teleýaýlymlarda gürlemänu halaýan professorlarymyza tomaşa edýäris: diýseň gowy maslahatlary berýärler, «saglygyňyza gowy serediň, organizmiňizi güýçli saklajak boluň. Koenzimi (koferment), alfa lipoik kislotasyny, sinki baýlaşdyryň «D» witaminini ahmal etmäň» diýen bolýarlar.

Aýdýan peýdaly maslahatlaryňyzy etmäge puly nireden tapmaly, byradar?

Ujyz maslahat ýaly «izolýasiýa üns beriň» diýýärler, ýetde-gütde ýaşaýan ildeşlerimiziň 3-4 maşgala bolup bir öýde ýaşaýanyň bilmeýän ýaly hamala.

Hyrn-dykyn dolup gatnaýan metrobuslaryň bir ýylda daşýan ýolagçysy Hytaýyň ilatyndan ep-esli köp. Siz haýsy izolýasiýadan söz açýarsyňyz, gadyrdanlar?

Lukmançylyk barlaglarynda-da adam saýlap barlanýandygy ýalanmy?

Arkaň güýçli bolsa, lukmanlar toparyny öýüňe çagyrybam barlagdan geçip bilýärsiň.

Garyp bolsaň, hassahananyň agzynda sagatlap nobata durmaga mejbursyň.

Pozitiwmiň, negatiwmiň – ykbalyň soňky netijesini bilmek üçin birnäçe günläp garaşmaga mejbursyň.

Herkes uly umyt bilen koronawirus waksinasynyň gelerine garaşýar, ýöne, puluň bolmasa, saglyk ätiýaçlandyрмаň bolmasa, iň bärkisi dümewiň sanjymyny etdirip bilýäňizmi özi?

Inen hut şonuň üçinem...

Resmi taýdan mälim edilen statistiki görkezijiler 12 müň adam diýip berýän bolsa, alternatiw maglumatlar 30 müňden gowrak ildeşimiz aradan çykan bolsa, ýogalandygy mälim edilen adamlaryň sany 100-den geçenok!

Hakydaňyza ser salyp görüň, haýyş.

Koronawirusdan ölendigi üçin ady-familiýasy habarlarda tutulan, koronawirusdan ölendigi barada gazetlere habary berilen, teleýaýlymlarda gören näçe kişiniň bar?

Ýüzden geçmez. Bar, aýdaly, iki ýüz bolsun. Galany niredede? Galany – garyp-gasarlar.

Metbugata sesini ýetirip bilmeýän, boljak iş bolýança hassahana hyzmatyndan peýdalanyň bilmeýän, öýüne gönderilen, çäresizligi bilen başa-baş goýlan, sessiz-sedasyz gara ýere duwlanan garyp bendeler.

«Pakyr-pukara, garyp-gasar» edebiýatyny perde edinip häkimiýet kürsüsünde oturanlar, ine, şonuň üçin, aslynda näçe kişiniň ölendigini, kimleriň ölenini, haýsy şäherlerde ölenini gizleýär... Adamlary adam hökmünde däl-de, ýönekeý sandan ybarat ýaly görülmegine sebäp bolýar.

Çünki, ölen pahyrlaryň ady-familiýasy biruçdan mälim edilse, haýsy şäherlerde işländiklerini we nirde ýaşandyklaryny bilsek, diňe koronawirusyň getiren netijesini däl, eýsem, şol bir wagtyň özünde adam başyna düşýän girdejidäki deňsizligi, sosial adalatsyzlygy hem görjegimizi bilýärler.

Logosynda “adalat” we “galkynma” sözleri bolan partiýanyň, aslynda, göz-görtele kimleriň ölümüne göz ýumandygyny görersiňiz.

Hut şonuň üçinem...

Her gün agşam ýönekeý san görkezijilerden ybarat maglumatlara gözüm düşende, Ümmigüliň soragy aňymda ýaňlanýar:

“Garyplary-da halas ederlermi?”

Ýylmaz ÖZDIL.

«SÖZCÜ» gazetini, 18.11.2020 ý. Publisistika